

Եւ յանկարծակի եղեւ ընդ հեռոստիսն ընդ այն-
միկ բազմութիւն զօրաց երկնաւորաց. որ օրհնէին
զԱստուած եւ ասէին. Փառք 'ի բարձունս Աստուծոյ:
ՂՈՒԿ. ԳԼ. Բ. շՄԲ. 12.

ՓՐԿՁԻՆ ԾՆՈՒՆԴԸ

Երկինքն է սեւ. հոշո՛ւն ձերմակ,
Կոյնա՛կ, հնչե՛ր դուն խաչսանկով,
Յիսուս ծընա՛ւ, ու Կոյսն հիմակ
Հսկում կ'ընէ, յո՛ւո, Անոր քով:

Չրկա՛յ աշխեղ ծածկոյթ ու շոր,
Որ զԱյն պահէ դաժան ցուրտէն,
Լոկ ուսաշններ, քանձո՛ւ ու խոշոր,
Իր գիրգ մարմինը կը պատէն:

Ան կը դողա՛յ շուն, անշրջունը,
Տանուկ յարդիս վրայ սարածուած,
Հորթն ու ֆուռակն ալ կուտան շունը,
Որ սափցընէ՛ն Մանուկն-Աստուած:

Չիւնն է ծածկե՛ր սանիկն համակ,
Բացոյի երկինքն ասե՛ն ասե՛ն,
Եւ հերշտակաց հոյներ ձերմակ
Փրկչին ծընունդը կ'առէսէն:

Théophile Gautier ԳԼՈՐԳ ՍԻՄԲԷՆԱՆ

ՅՈՒՆՎԱՐ

Յուպ մ'իր ձեռքին մէջ, մ'առնուլ ներմակ,
Մեր մօտն է ահա՛ ծերունիս Յունվար,
Ու կը քափքովէ ամէն կողմ հիմակ,
Չիւնի ծընէններ իր մօտին ի վար:

Ան կը քափառի, մօտը թէ հեռուն,
Գիւղ, քաղաք, դաշտ, ձոր, լեռ հովիտ,
Բըլուր,
Ու մինչ կը սառի ոտքին սակ առուն,
Ընդոս կը փախչին բուռններն ալ,
Լո՛ւո:

Անոր ռունգերէն շունչ մը որսումն,
Դուրս կորսալ միտ հով, մըրիկ ու
Բամի,
Յնցումի մէջ են ամէն եղ ու տուն,
Կը սարսին բոլոր շէնքերն հընամի:

Բայց ան անսարքե՛ր, իր գուպին 'ի յեց,
Քնուքեամբ ալ արդէն խե՛ն, յամա՛ն.
Ժերուկ,

Առաջ լըսելու մարդոց ողբն ու հեծ՝
Կը քոթուլ անդուլ իր մազն ու մօրու:

Սակայն անոր տոփն հանոյ՛մ մէ՛ տղոց,
Որոնք եռանդով մ'անվերջ, անգիտակ,
Վազելով, շուտ շուտ, փողոցէ փողոց,
Կը նետեն, աշխո՛յժ, միտ ձիւնագնակ:

Այսպէս պարզելով բի՛ւր հազար պատ-
կեր,

Օր մ'ալ կ'աննետի ծերունիս Յունվար,
Բայց իր ետեւէն, հարազա՛ւս ընկեր,
Կը վազէ, կուգալ շուտով փետրվար:

ԳԼՈՐԳ ՍԻՄԲԷՆԱՆ

ԹՕԼՍԹՈՅԻ

ՈԳԵՀԱՐՑՈՒԹԻՒՆԸ

ՄԵՂՈՒԻ յաջորդ թիւէն չսկսեալ
բացի երեք Հրացանակիրներու պրակ-
ներէն, մեր կանխիկ վնարող բաժա-
նորդներուն ՉԲԻ կուտանք նաեւ ան-
մահն Թօլսթոյի նշանաւոր գործերէն
ՈԳԵՀԱՐՑՈՒԹԻՒՆ անուն խիստ հե-
տաքրական, հրահանգիչ եւ զուար-
նալի կատակերգութեան առանձին
սպում պրակները:

Խմբագրականը տեսնել հրդ. էձ:

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆՈՒՅԵԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

Գ. ԱՆՈՒՄԻ ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆՈՒՅԵԱՆ ԽՆԴԻՐԸ:

Յիրաւի այժմ վերջին աստիճան կրեւոր է այս խնդիրը, որուն լուծումը այլ ևս անյետաձգելիօրէն ստիպողական դարձած է, քանի որ միայն այս խնդրոյն լուծմամբ է որ ազգին մէջէն պիտի կարենան վերնալ ամօթալի և անպատուութեան դայթակղութիւնները, որոնք օրէ օր շատնալու վրայ են:

Մեր կարծիքով՝ ամուրի կրօնաւորութիւնը օտարամուտ է մեր մէջ: Քրիստոնէութեան մեծ ուսուցիչներէն մէկը՝ Պօղոս առաքեալ լայնարձակ կերպով կը պատուիրէ որ եպիսկոպոսը գոնէ երկու զաւակաց տէր ըլլալու է. առ կը նշանակէ թէ՛ մինչեւ հոն բարձրացող մէկը մարդկային կենաց ամէն վիճակին վրայ անձնապէս կատարեալ զազաւոր ունենալու է, որպէս զի կարենայ գիտակցութեամբ խօսիլ և վարել իրեն յանձնուած հօտը, մինչդեռ կուսակրօն մը, ո՛րչափ ալ ուսեալ ըլլայ, չէ կարող ունենալ այս առաւելութիւնը:

Եւ յետոյ, ամուրիութիւնը բոլորովին անբնական բան մը ըլլալով՝ մարդս թերեւ կը ձգէ, և չթողուր որ մարդու զգացումները կատարելագործուին և պէտք եղած կերպով զարգանան անոնք:

Գիտականապէս հաստատուած է որ այս մասին բնութիւնը ոտնակոխ ընող մարդիկ սովորաբար ջգային և բարկացող կ'ըլլան, նաեւ ուրիշ պակասութիւններ կ'ունենան, հիւանդութեանց ալ ենթակայ են, և ինչ Հետեւաբար ո՛վ որ ասոր հակառակը պնդէ, մեզի համար սուտ խօսած կ'ըլլայ. մարդս բնութենէն պակասաւոր ծնած ըլլալու է որ, կարենայ ամուրի մնալ՝ առանց անբնական միջոցներու գիծելու գաղտնապէս:

Ուստի՝ միանգամ ընդ միշտ պէտք է վերջ տալ այս գրութեան. մեզի համար ոճրագործ բուռնութեամբ աստիճան մեղաւոր են ամէն անոնք որ երիտասարդներ կուսակրօն կը ձեռնադրեն, և ասով պատճառ կ'ըլլան այլ և այլ չարիքներու և դայթակղութեանց:

Չենք գիտեր թէ ի՞նչ պատճառ կայ կուսակրօն ըլլալու. ի՞նչ առաւելութիւն ունին կուսակրօնները քահանաներուն վրայ. յետոյ՝ ո՛վ ըսած է թէ գաւազան և քարոզ միայն կուսակրօններու յատուկ են. իրաւ է որ ներկայիս չունինք այնպիսի քահանաներ որ այդ գերն կարենան կատարել. սրովհետեւ մեր քահանաներուն գրեթէ ամենքն ալ շատ հազուադիւրս բացառութեամբ, չուկայի իրենց գործին մէջ չաջողած ծոյլ և տգէտ, կամ լուսարարութենէ յառաջ եկած, և կամ շատ շատ պարզ դաստուար մը եղած մար-

դիկ են, որ՝ իբր վերջին ապաւէն՝ քահանայ եղած են միայն ապրուելու համար. ասոնց մէջ կան այնպիսիներ ալ որ պարզ կրօնագիտութիւն մը և պարզ հայերէն մ'ալ չեն գիտեր, և շատ ատեն սխալ կը կարգան. մանաւանդ երբ եկեղեցւոյ մէջ ծանուցում մը ընելու հարկին մէջ գտնուին, չեն կարող մտովի երկու խօսք չարագրելով՝ պարզ կերպով հասկացնել ժողովրդեան այն բանը, ինչ որ ըսել կ'ուզեն, այլ՝ անձոնի ոճով հազարումէկ կրկնութիւններով իրենց բերնէն կը թափին անկապակից խօսքեր, և շատ անգամ իրենք ալ մէջէն չկարենալով ելնել՝ մեծ ձիգով հաղիւ կրնան վերջ տալ իրենց խօսքին:

Բնական է որ այս տեսակ քահանաներուն համար չէ մեր խօսքը. արդէն եկեղեցական բարեկարգութեան ամենակենսական խնդիրներէն մէկն ալ այս մեր քահանայից բարոյական վիճակն է. չեմ կարծեր որ մեզմէ զատ գտնուի ուրիշ ազգ մ'ալ որ՝ ասոնց շատ բարակը փնտռուէ՝ դէմը ելնողը քահանայ ձեռնադրէ: Եւրոպայիք շատ խիստ են այս մասին. հոն՝ մէկը քահանայ կարենալ ըլլալու համար անսլայման պէտք է որ շխալներ ըլլայ, յետոյ վարդապետ Աստուածաբանութեան, վարդապետ այլ և այլ գիտութեանց, նաեւ ճարտասան, և յին:

Մեր քահանաները թո՛ղ երթան հոս, իրենց քիթն տակ ֆոյե՛ծ Ժամատաք, և ֆոյե՛ծ Ս. Պէնուա. հոն պիտի տեսնեն որ դաստուարներու մեծ մասը քահանաներ են, որով կը գասախօսեն կրօնքէ զատ՝ լեզուներ, մաթէմատիքական գիտութիւններ, որոնց կարգին նաեւ բնական գիտութիւններ, և յին. և յին. հոն թո՛ղ տեսնեն թէ քահանան ի՞նչպէս կ'ըլլայ. մինչդեռ իրենք կը կարծեն որ քահանայութիւնը պատարագ մը ընելով և մէկ քանի շարականներ կարդալով կը լմնայ, նաեւ հարսանիք և մեռել թաղել, ահա՛ վերջացաւ գոնայ. եթէ աւելի ճիշդ կ'ուզէք, մերիներուն համար՝ եկեղեցին պարզապէս խառնութ է, և քահանայութիւնն ալ ահիւս(*). այս լակ է բուն պատճառը որ՝ ժողովուրդը այժմ բոլորովին պաղած է եկեղեցիէն, և քահանայից հա՞ջ. դէպ ալ չունի որ և ինչ պատկառանք:

Յետոյ, բացառութիւնները միշտ յարգելով, սա ևս ըսենք որ՝ մեր քահանայից մէջ կան նաեւ այնպիսիներ ալ, որոնց արտաքին տեսքը նախատինք է հանգէպ աղղին. իրենց հազուադիւրս կապուտը թափթիւած և աղտոտ, մազն ու մօրուքը բոլորովին անխնամ՝ հոն հոս կ'երթեւեն, երբեմն ալ հինգ զրուշնոց սուպրակ

մը իրենց ձեռքը, մուրալոգ պատուէնբուռ նման, ամօթ և արժանապատուութիւն մէկ կողմ թողած, քաղաքները կը պտտին, գնումներ կ'ընեն. գոնէ լեցուցած սուպրակին մէկու մը տան, ո՛չ, ան ալ չեն ընեն, և բեռնակրի նման իրենք կը տանին. սա ընտելութուն մէջ կը ծանցնամ ունեւորներ, և քիչ շատ ալ գրապէտներ. կարծեմ նաեւ առագիւղէ ալ կայ իրենց մէջ:

Գարձեալ եկեղեցւոյ բարեկարգութեան մաս կը կազմեն մեր քարոզչներէն շատերուն այն ընթացքը, որ քարոզելու կ'ելնեն առանց կանխաւ պատրաստուած ըլլալու, առանց կանխաւ ծանուցանելու թէ ի՞նչ նիւթի վրայ պիտի խօսին, և քանի վայրկեան պիտի խօսին, յետոյ քնաւ նկատի չեն առնեն ընդարձակութիւնը եկեղեցիին որուն մէջ պիտի խօսին, և անոր համաձայն իրենց ձայնին կարողութիւնը. երբեք փոյթ չեն ընեն աւելորդաբանութիւններէ և մանաւանդ անվերջ կրկնութիւններէ զգուշանալու. իրենց խօսածներն ալ պարզապէս թարգմանութիւններ են օրուան աւետարանին կամ առաքելոց գրքին, այսինքն հազարաւոր անգամ իմացուած բաներ, և յետոյ կը գանգատին որ ժողովուրդը քարոզի ժամանակ խուռներամ դուրս կ'ելնէ եկեղեցիէն. բնական է որ այսպէս կ'ըլլայ, և պիտի ըլլայ միշտ, մինչև որ մեր քարոզիչ հայրերը լուրջ նկատողութեան առնեն այս կարեւոր կէտերը:

Գարձեալ և վերջապէս եկեղեցւոյ բարեկարգութեան հետ մեծ կապակցութիւն ունի՝ մեր վարժարաններուն մէջ հայերէնի ուսուցման քիչ մը աւելի մղում տրուելը, փոխանակ չափազանցուած ութիւններու, և կրօնապիտութեան դասերուն խնամք տարուելը. մանաւանդ առ վերջինը, որ այժմ գրեթէ բոլորովին վերցուած է մեր վարժարաններէն. մենք տեսնենք չըջանաւարտներ որոնք պարզ գաղափար անգամ չունին Հայաստանեայց եկեղեցւոյ տօներուն և անոր ծիսակատարութեանց ի՞նչ ըլլալուն վրայ. ո՛ւր մնաց որ գիտնային անոնց մանրամասնութիւնները, և յին: Ուստի երբ նոր սերունդը քիչ մը աւելի գիտակից ընենք ասոնց մասին, կարծեմ թէ այն ատեն ինքնին կը վերնայ եկեղեցւոյ բարեկարգութեան խնդիրներէն՝ զբաղող աշխարհաբանի հարցը:

Արդ, ամփոփելով մեր խօսքերը, կը յուսամ թէ քիչ շատ կրցինք բացատրել մեր միտքը, մերովսանն ցոյց տալով այժմ կարեւորագոյնները՝ հանգէպ եկեղեցական բարեկարգութեանց հարցին, զոր յարոյց կրօնական ժողովոյ արդի նորասէր Ատենապետ Սրբազան Հայրը՝

Դեկտ. 17 Շիբի ԼԵՒՈՆ ՏԱՔԵՍ

(*) Օրինակեալ Ս. ալ առիթով մ'ըսած եք եկեղեցականութիւնն ալ ահիւս է, եւ եկեղեցին եկեղեցականներուն խառնութեան է: Ծ. Խ.

Ն Ո Ր Ա Վ Ե Պ

ԹԱԿԱՐԴԻՆ ՄԷՋ ԲՈՆՆՈՒԱՍ

Տիկին Մէրլինը ստատիկ յուզուած, կուրծքը հեծկլտանքներով խնդդուած, սենեակին մէջ կը դառնար անկարգ քայլերով: Կցկտուր բառեր գուրս կուգային իր դողող շրթներէն: Այս բաներ, եթէ ո՛չ ամբողջովին, գոնէ մասամբ մը կարող էին յուսարանել իր յուզման պատճառը:

— Վատ, ո՛հ, որքան դժբախտ եմ... ո՛հ, ալ չտիր անցաւ, խոյս պիտի տամ, ... Ո՛րք ու մտքէն կ'անցնէր... հազիւ վեց ամիս եղաւ մեր ամուսնութիւնը: Ո՛հ, սոսկալի է:

Եւ ուժգնօրէն արտասուելով՝ դնաց նետուկ յարկաբաժնի մէկ տնկիւնը դրուած մետաքսեայ բազմոցին վրայ:

Այս արդունքի նուպան ունեցաւ իր հակազդեցութիւնը. ոտք ելաւ՝ աչքերը չոր, ալսերը տենդալաւ, բարկութենէն կլերտականացած:

— Խո՛յս տալ, ի՞նչու չէ. անմիջապէս վերադառնալ տեսնել զիրար... ո՛հ, անկարելի է... Պիտի մեկնիմ:

Շուրջակաքին ժամանակացոյցը առնելով, սկսաւ քննել տենդագին:

— Հինգը քսանեութիւն անցած. լա՛ւ, այս գիշեր իսկ մայրիկիս քովը պիտի ըլլամ:

Չանգակը զարնելով կանչեց սպասուհին, անտարբեր գէմք մը առաւ, ըսելով համար անոր որ՝ իրեն բերէ պայտասակ մը որուն մէջ պիտի գնէր անհրաժեշտ առարկաները, վասնզի Սուրբփիէի կայանէն չոգեկառք պիտի նստէր:

Սպասուհին հնազանդեցաւ լուռ: Անշուշտ լսած էր այն կոխը որ՝ մի քանի ժամ առաջ տեղի էր ունեցած Տէր և Տիկին Մէրլինի միջև: Անշուշտ էր կրնար անցնիլ այդ կոխը, վասնզի բաւական ուժգին էր եղած:

Փոթորիկը պայթած էր առաւօտուն, բայց մի քանի օրէ ի վեր կը պատրաստուէր արգէն:

Տիկին Մէրլինը իր ամուսնութեան ուղեորութեան ընթացքին հանդիպած էր զեռաւոր այրիի մը՝ Տիկին տը Պէլ-բէի, որուն կապուած էր իր քսան տարիներու և զիւրահաղորդ բնաւորութեան անխորհուրդ եռանդով: Երբ ու մանկամարդ կիներ խոտաղած էին վերջապէս տեսնել զիրար: Պ. Մէրլինը նախ ոչինչ էր ըսած, բայց երբ բաժնուեցան, նա հասկցուց իր կնոջ որ, այս այրին՝ որուն անցնալին մասին անորոշ տեղեկութիւններ միայն ունէր, պատահական բարեկամուհի մը կրնար ըլլալ, բայց կարելի չէր շտեպան յարաբերութիւն մշակել անոր հետ:

Օտէթ Մէրլինը կ'ըմբոստանայ, պատահուհի նաեւժա սիրուն էր, չափ հաճելի իրեն. երբ ինքը ունէ մէկուն հանդէպ գգար այս գորովալի բարեկամութիւնը, այս բարեկամութիւնը մշտական էր. ոչինչ կուգող էր խաթարել զայն. ոչինչ պիտի կարենար արգելել զինքը՝ վայելելէ այն անստգիւտ կնոջ մտերմութիւնը... Պ. Մէրլինը կը պնդէ. պատահուհին քմայքոտ, անհեթեթ էր, իր խօսակցութիւնը լըրջութենէ զուրկ էր. չափ ազետալի ազդեցութիւն մը կրնար ունենալ նա Օտէթի նման անխորժ երիտասարդ կնոջ մը վրայ. իր պարտականութիւնն էր զգուշացնել զինք: Տիկին Մէրլինը դարձեալ չուզելով անստայ այս ազդարարութեանց, վերջ ի վերջոյ իր ամուսինը բացարձակ կերպով արգելեց իրեն՝ յարաբերութիւն հաստատել Տիկին տը Պէլ-բէի հետ և յայտարարեց թէ՛ ոչ մէկ պատրուակաւ պիտի ընդունի զայն իր տանը մէջ:

Հակառակ այս արգելքին, Օտէթ չաբունակաւ էր թղթակցել սիրուն այրիին հետ. զայն հրաւիրած էր որ գայ տեսնել զինք, և տաւառուն իսկ նամակ մը աւետած էր անոր մօտալուծ ժամանումը:

Անկարելի էր այս լուրը ծածկել իր ամուսինէն:

Ո՛րքան մեծ էր եղած Օտէթի յուսահարութիւնը, երբ իր ամուսինը, սաստիկ վիրաւորուած իր այս ընթացքէն, ամենայն պտղութեամբ պատասխանած էր իրեն որ՝ եթէ երբեք Տիկին տը Պէլ-բէի սոք գնէր Մօն-Սէրֆի՝ իր զղակի սեմէն ներս, առանց այլ և այլի զինքը վստահ պիտի տար իր ծառաներուն միջոցաւ...

Ի լուր այս սպասուալիքին, Օտէթ զայրացած էր: Որովհետեւ տակաւին մի քանի ամիսէ ի վեր միայն ամուսնացած էին, և այս իսկ պատճառով իր ամէն քմայքոտ զոհարարութեան զոհարարութեամբ էր վարուած իր հետ մեղրալուսնի այս առաջին ամիսներուն, Օտէթ, չիտցած, յայտարարեց թէ՛ իր տանը մէջ ազատ էր ընդունիլ զով որ ուզէր: Պ. Մէրլինը պատասխանեց թէ՛ կիներ հնազանդութիւն կը պարտի իր ամուսնոյն:

— Այո՛, գրգռուել մէջ այդպէս է, գոռաց Օտէթ կատաղած, բայց ոչ իրական կեանքի մէջ: Ես հնազանդեալ համար չէր որ ամուսնացայ:

— Պէտք էր առաջուց իմաց տայիք ինձ այդ:

— Ե. գուր ալ պէտք էր առաջուց րսէիք թէ՛ կեանքի ընկերուհի մը չէր որ կը փնտռէիք, այլ գերի մը:

— Իր ամուսնոյն մէկ բաղձանքը յարգելով, կին մը գերի եղած չըլլար կարծեմ:

— Բաղձանքը, թերեւ, բայց հրամանը:

— Ի՛նչ, լա՛ւ, այո՛, հրաման մը, ըստ աւելի խստութեամբ Պ. Մէրլինը, որ կը սկսէր աւելի ջգայանալ. վե՛րջը:

— Բռնակա՛լ, բռնակա՛լ, գոչեց Օտէթ կատաղութեան զապաթեակէտին հասած. ա՛հ, եթէ աւելի լաւ ձանցած ըլլայի՛ ձեզ:

— Հապա՞ ես:

Պարտաւած, զգալով որ բոլորովին կը կորսնցնէր իր համբերութիւնը, Բիէն Մէրլինը ուզեց հեռանալ: Օտէթ պոռաց յոխորտանքով:

— Ա՛հ, ա՛հ, խո՛յս կուտաք, գուր գիտէք: Ամէն պարագայի մէջ մի՛ մոռնաք թէ՛ վաղը չէ միւս օր նաեւժա հոս պիտի ըլլայ:

— Գուր ալ մի՛ մոռնաք այն ընդունելութիւնը որ իրեն կը սպասէ հոս, պատասխանեց Բիէն, ջանալով տակաւին զսպել ինքզինքը:

— Պիտի տեսնենք:

— Այո՛, պիտի տեսնենք:

— Եթէ զինքը վստահ, ևս ալ միասին կը մեկնիմ...

— Աղատ էք:

— Որոշուած է, յարեց Օտէթ, զայն ընդգէն տօգունած: Ա՛հ, կ'արգիլէք ինձ հիւրընկալել բարեկամուհի մը, և սակայն ես հոս կ'ընդունիմ ձեր բոլոր երիտասարդութեան և հաճոյքի ընկերները, ձեր ազգականները, եղբայրները... Տակաւին երկու օր առաջ ձեր մայրն էր որ եկած էր: Ինձի՛ խորհուրդ հարցուցիք, երբ զինքը հոս բերիք, որպէս զի տունը աչքէ անցնէ, ծառաները հարցափորձէ և իր կիսրոջ արհեստը ի դորժ դնէ այնքան ազել ձեռով մը:

— Օտէթ, յարգեցէ՛ք մայրս:

— Ձեր մայրը, հա՛, հա՛, հա՛, ձեր մայրը, ծաղրեց զեռաւոր կինը գերազըրդուած:

Եւ իր ձեռքը վեր առաւդէպ ի քիթը, ստանալի չափ գոհնիկ և անպատկառ չարժում մը ընելու համար:

Բայց այդ չարժումը չկրցաւ աւարտել: Բիէն այլ ևս անկարող զսպելու ինքզինք, իր ծանր ձեռքը իջեցուց միջինիկ մատներուն և փոքրիկ չարաճճիքին վրայ, որոնք կը միանային հեղունելու համար զինք:

Արիւնի երկու կաթիլներ երեւցան վարդապոյն անգունքին ծայրը, և Օտէթ, լալահառաջ, տախտակաւածին վրայ գլորեցաւ:

— Ծեծե՛ց, ծեծե՛ց, ո՛հ, վայրենի, կուպիտ, թշուառական. մարդ մը որ կին մը՝ իր կիներ կը ծեծէ. ամօ՛թ, ամօ՛թ: ամուսնալուծման պարագայ մը ահա՛: Եկէ՛ք, Լուիզ, Ժիւլ, Մառի, եկէ՛ք վկայ եղէք... Պարոնը ծեծեց զիս:

Թարգմ. ԱՐՄԵՆՈՒՀԻ ՖԵՐԷՍԵԱՆ

(Շարունակելի)

ՀԱԽՐԱԿԻՆ ԵՐԳԸ

Ո՛վ իմ սիրուն մանեղանի, ո՛վ իմ ներմակ դու նախրակ,
Շաս կը սիրեմ քեզ, չափազանց, քան արծաթըն ու ոսկին.
Դուն ինձ կուսաս բոլոր բաներն, կաթ ու ալիւր ու կարագ,
Բրնակաւան շէն ու զրարք, եւ զգետներ քանկագին:
Շաս կը սիրեմ քեզ, չափազանց, քան արծաթըն ու ոսկին,
Ո՛վ իմ սիրուն մանեղանի, ո՛վ իմ ներմակ դու նախրակ:

Ո՛վ իմ սիրուն մանեղանի, ո՛վ իմ ներմակ դու նախրակ,
Թռչուններուդ հետ կ'սկսիս արձալոյսին՝ երգերուդ,
Ամառ, ձմեռ, մի՛շտ, անընդհատ, կանեփի եւ կամ բուրդ
բարակ,
Քեզմով միայն, մինչեւ իրկուն. կ'ըլլան փուփերն բեռնա-
յուրդ.

Թռչուններուն հետ կ'սկսիս արձալոյսին՝ երգերուդ,
Ո՛վ իմ սիրուն մանեղանի, ո՛վ իմ ներմակ դու նախրակ:

Ո՛վ իմ սիրուն մանեղանի, ո՛վ իմ ներմակ դու նախրակ,
Պիտի նիւսես ինձի համար մուսլ պատանի ալ իմ նեղ,
Երբ, ծերացած, մեռնելու մօտ ողնայաբքս կիսահակ
Գամ պատասխե՛լ անկողինքս ցուրտ ու անանգ, վերջին հեղ
Պիտի նիւսես ինձի համար մուսլ պատանի ալ իմ նեղ,
Ո՛վ իմ սիրուն մանեղանի, ո՛վ իմ ներմակ դու նախրակ:

Leconte de Lisle

Հայացուց
ՎԱՀԱՆ ԽԻԻՏԱՎԵՐՏԵԱՆ

ԼԲՈՒԱԾ ԵԿԵՂԵՑԻ ՄԸ ԿԱՐԵՒՈՐ ԹԱՂԻ ՄԸ ՄԵՋ

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱՌԱՋԱՐԿ ՄԸ

Շատ անգամ մտածած ենք մենք մեղի թէ, ի՞նչու Բանկալդիի Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցին իր առանձին Թաղ. Խորհուրդը չունենայ, քանի որ Բանկալդի, Թաքսիմէն, կամ գէթ Ս. Յակոբէն սկսեալ մինչեւ Հարպիէի փուռը, իր ձախակողման տարածուն թաղամասերով, առանձինն ընդարձակ թաղ մը կը կազմէ, և ունենալով հոծ հայութիւն մը, կարող է ինքն իրմով կառավարուիլ և ուղղակի և անմիջականօրէն մօտէն հոգալ ու մատակարարել իր եկեղեցին: զպրօցն ու աղքատներն, փոխանակ Բերայի Երրորդութիւն եկեղեցւոյ Թաղ. Խորհուրդին կապուած մնալու և անկէ սպասելու իր պէտքերուն գոհացումը:

Ահաւասիկ Ժամանակի մէջ կը շեշտուի Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցիին լքուած վիճակ մ'ունենալը: Լիւաւածը կրնայ չափազանցութիւն եղած ըլլալ, բայց վերջապէս յայտնի է թէ անմիջական հսկողութեան մ'ենթակայ չէ այդ եկեղեցին, և հեռուէն հեռու հրամաններով է որ պիտի հոգացուի, և բնականաբար: Ապացոյց: Ահաւասիկ եկեղեցիին տանիքը որ նորոգութեան կարօտ վիճակ մ'ունենալով հանդերձ, ամբողջ ամառը ուշադրութեան առարկայ չըլլար, և ձմեռուան կարճ օրերուն միայն Բերայի պաշտօնական մարմինները կը յիշեն թէ, — թերեւս հաղիւ անով ալ զբաղելու միջոց գտնելով, — Բանկալդիի մէջ ալ կայ իրենց հոգածութեան յանձնուած եկեղեցի մ'որ օգնութեան կը կարօտի: Եւ, երեւի Հայ գործաւոր չը գտնելով, Հրեայ գործաւոր մը կը զրկեն՝ հարկ եղած նորոգութիւնները կատարելու համար: Հրեան մէկ երկու օր աշխատելէ յետոյ, գործը կ'աւարտէ ու կը

մեկնի: Բայց առաջին անձրեւին իսկ, տաճարը կը վազէ ամէն կողմէ, և շուրջառներ, եայն. կը թրջին: Բերան գործաւոր չը գտնէր Բանկալդիի համար, ձիւնն ու անձրեւը կը շարունակուին: «տաճարը ամէն կողմէ կը սկսի կաթել, խորանը, պահարանը, դաւիթը, դանձարանը, տոեանը, շուրջառներ ու սկիհի ծածկոյթներ ա՛յնքան կը թրջին որ դոյները իրարու կուտան ու կ'աւրուին: Մուտքի ապակեայ դուռներն ալ փլփլած և չեն նորոգուած, և վախ կայ որ օր մը ժողովուրդին գլխին փլին:»

Ժամանակ կը զարմանայ որ ամէն հոգածութեան և գուրգուրանքի արժանի այս եկեղեցի երեսի վրայ ձգուեր է:

Մենք չենք զարմանար: Եկեղեցիներու և դպրոցներու հոգածութիւնը Օրէնքով Թաղ. Խորհուրդներու յանձնուած է: Իսկ Բանկալդիի ընդարձակ թաղը չունի իր Թաղ. Խորհուրդը: Բերայի Թաղ. Խորհուրդը, ո՛րչափ ալ բարի ըլլայ, հաղիւ կրնայ իր երկու եկեղեցիներուն և վարժարանին նուիրուիլ, ո՛ւր մնաց որ Բանկալդիի պէտքերուն ալ հասնի: Բանկալդի, իբրեւ ուրոյն Թաղ, որ ունի իր եկեղեցին ու դպրոցը, պէտք է ունենայ իր առանձին Թաղ. Խորհուրդը: Այն ատեն աշխատութեան բաժանումի սկզբունքը ի գործ դրուած կ'ըլլայ, և երկու թաղերուն մէջ ալ՝ եկեղեցական, կրթական ու բարեգործական հաստատութիւնք լաւ ևս առարկայ կ'ըլլան հոգածութեան ու կը բարդաւանդին:

Թէ՛ Բերայի և թէ՛ Բանկալդիի օգտին համար, այս երկու ընդարձակ թաղերը պէտք է ունենան իրենց առանձին Թաղ. Խորհուրդները: Բերան, Ղալաթիան Բերայէն բաժնող սահմանէն սկսեալ մինչեւ Թաքսիմ կամ մինչեւ Ս. Յակոբ, իր զանազան թաղամասերով, պէտք է պատկանի Բերայի Թաղ. Խորհուրդին. անկէ անդին՝ մինչեւ Հարպիէի փուռը՝ իր ձախակողման թաղամասերով մինչեւ Տօլապտէրէ՝ Բանկալդիի Թաղ. Խորհուրդին: Իսկ անկէ ալ անդին, Նշան Թաշ, Շիշլի, Փէրի գիւղ, Սինէմօշ՝ Փէրի գիւղի Թաղ. Խորհուրդին, ինչպէս որ է արգէն: Սահմաններու ման-

բամանս գծումը կրնայ կատարուիլ և մաս մը կալուածական հասոյթ Բանկալի կրնայ յատկացուիլ՝ բաժանումի սկզբունքը ընդունուելէ յետոյ, և կը վաւերացուի Վարչութենէն:

Մեր այս առաջարկը՝ իր բարոյական և նիւթական օգուտներով՝ կը ներկայացնենք երկու թաղերու Հայ բնակչութեան և պատկանեալ պաշտօնական մարմիններու լուրջ ուշադրութեան:

Յ. Գ. Փ.

ՀՈԳԵԴԱՐՁ ՄԸ

ԼԵԶՈՒՆԵՐԸ ԻՆՉՊԷՍ ԿԸ ՓՈՒՈՒՒՆ

Ազգաբար դարձի կուգայ և կամ բացէ ի բաց կը խոստովանի իրականութիւնը: Ահաւասիկ շնորհաւորութեանց առթիւ իր գրածը:

«Չորս - հինգ տարիէ ի վեր Ծնունդի շնորհաւորութիւններն երբեք այնքան սրտաբուխ և հանգիստաւոր եղած չէին, որքան առջի օր, Պատրիարքարանի մէջ:

«Ժամը 2էն սկսեալ, Պատրիարքարանի մեծ դահլիճը անդադար կը լեցուէր ու կը պարպուէր: Շնորհաւորութեան եկած էին ոչ միայն ժողովականները, — Ընդհ. ժողովի, Վարչութեան, Թաղ. Խորհուրդներու և Հոգարարութեանց անդամներ, այլ և բազմաթիւ ազգայիններ, բոլոր թաղերէ:

«Կը զգացուէր թէ, պաշտօնական պարտադրանքէն աւելի, վստահութեան և համակրանքի զգացումն էր որ այդ խումբ բազմութիւնը բերած էր մինչև հետաւոր Գում Գափուն: Եւ աւելանայ մարդուն միտքը կուգային նախընթաց տարիներու շնորհաւորութիւնները, որ տեղի կ'ունենային Մատենադարանի քովընտի խուցին մէջ, հազիւ տասնեակ մը անձերու սեղմ մասնակցութեամբ: Բերան ոտքի տակն էր, և սակայն շատ քիչեր կ'երթային: Արդէն օրուան վարիչներն այդքանէն աչդ, և ատոր համ ր ինչիկ մը ընտրած էին իւր ընդունելութեան վայր. աւելի չի շեշտելու համար անխուսափելի ամայոցթիւնը:

«Մինչդեռ առջի օրուան ընդունելութիւնները կատարուեցան մեծ դահլիճին մէջ, խումբ բազմութեան մը մասնակցութեամբ, և արժանաւայել լրջութեամբ:

«Ժողովրդական համակրանքն էր որ երէկ պոյքթի յայտա արած էր, իսկ այսօր կը յորդէր, իբր լաւ դաս մը բոլոր անոնց՝ որ ատենէ մը ի վեր խրդային աշխատանքներու լծուած են, ինպատեանաբար վարիչներուն:

ԹՕԼՍԹՕՅ

Հեղինակ Ոգեհարցութիւն նշանաւոր Կոստանդնուպոլսեան որուն պրակները Մեղրի ԿԱՆՆԻԿ ՎՃԱՐՈՂ բաժանորդներուն ՁՐԻ պիտի քանգ, յաւաքիկայ քիւէն սկսեալ:

ԵՐԻՏԱՍԱՐԻՒԱՅՆԵԼՈՒ ԴԵՂ

Պարոն Կալէրն որ վերջերս Հնդկաստան ճամբորդած էր բոյսերու վրայ գիտական ուսումնասիրութեանց համար, Լոնտոն վերադարձին հետեւեալը յայտարարած է գիտական կաճառին մէջ:

«Բուսաբանի հանգամանքովս երբ ներկայացայ Տէղէրիւ մահարաճային, սովորական ձեւակերպութիւններէ վերջ, խօսակցութեան նիւթը դարձաւ բոյսերու շուրջ: Մահարաճան ուշադրութիւնս հրաւիրեց «Լիւքիւթատ» կոչուած բոյսին վրայ, որ օժտուած է եղեր «կեանքի վերանորոգիչ» յատկութիւններով: Ան յայտարարեց որ Հնդկաստանի մէջ գրաստի տեղ գործածուող փիղիբր աւելի քիչ կ'ապրին, քան անտառներու մէջ ազատ ապրողները, որոնք ընդհանրապէս կը սնանէին «Լիւքիւթատ» ստեղծով, և իր բեւ փաստ իր ընտաներուն, ինձ ցոյց տուաւ շատ տարբոտ փիղ մը որ սնուցուած էր այդ տերեւներով, և որ կը պահէր իր «երիտասարդութիւնը»:

Փափաքելով քննութիւն մը և ուսումնասիրութիւն մը ընել, խնդրեցի Մահարաճայէն որ, ինձի տայ արտօնութիւն և միջոցներ: Խնդրանքս ընդունուեցաւ և յաջորդ օրը անտառի մը մէջ,

բախար ունեցայ թակարդով բռնելու տարիներու բնաւ տակ սպառած, ծերացած և փետուրներ թուրթակ մը, զոր տուն թափած լերի, միասին առնել, չի մոտնալով «Լիւքիւթատ» տերեւներ և պտուղներու պաշար մը, և այդ օրէն սկսեալ թուրթակին միակ սնունդը դարձուցի զանոնք:

15 օր վերջ մեծ զարմանքով տեսայ որ թուրթակին փետուրները սկսան վերաբուսնիլ, տարօրինակ գոյներով: 20 օր վերջը վանդակը կարծէք պզտիկ կուգար թուրթակին թոշկոտամեներուն, իսկ իր խոսքոտ ձայնը տեղի տուած էր սուր և զօրաւոր ձայնի մը:

Արդ, եթէ մարդոց վրայ կատարուելով փորձը՝ պէտք եղած արդիւնքը ստացուի, ուրիշ բան չի մնար ընելիք մեր ձերքուն, եթէ ոչ մէկ մէկ վրան առնել և երթալ Հնդկաստանի անտառները, այդ մոգական բոյսը տեղւոյն վրայ ճաշակելու համար:

ԱՐԱՔՍԻ ՓԱՓԱՋԵԱՆ

Վկայեալ Դայեակ եւ Հիւսապահունի

Բերա, Սագրը Աղան, Տըվօ տր. քիւ 7

ԿԱՐՕՏԻ ՀԱՌԱՋՆԵՐ

(ԱՄԱՆՈՐԻ ԱՌԹԻԻ)

Երբ կը խորնիմ,

Թէ հեռի՝ իմ

Ձուակներէս

Եմ մնացած.

Ո՛հ, կը սխրիմ,

Կը տոյրիմ:

Երբ յոյգեցով,

Հալումներո

Մտանդուած

Եմ, լի սիրով,

Դարձեալ սխրիմ,

Ու տոյրիմ:

Երբ ես ինքնիմ,

Յար՝ առանձին

Կ'ըսեմ որքա՛ն

Եմ անձկագին,

Յուզուիմ, սխրիմ,

Եւ տոյրիմ:

Երբ աղէկէզ,

Կարօտակէզ,

Հառաչներովս՝

Եմ սիրակէզ,

Յոյժ, յոյժ սխրիմ,

Եւ տոյրիմ:

Երբ մնամ ես

Երազեսես

Սիրոյն համար

Անոնց այսպէս,

Տեսիմ, սխրիմ,

Եւ տոյրիմ:

Մեծ փափաքով

Կ'ուզենիմ մեր բով

Տեսնել ըզՁեզ՝

Ձրաւք դէմով

Որ ըլլանք միշտ,

Ուրախ անվիշտ:

Լուրեր այնքա՛ն,

Ըստփափան.

Սակայն անոնք,

Ձեն բաւական

Որ ըլլանք միշտ,

Ուրախ անվիշտ:

Կ'ուզենիմ տեսնել,

Եւ համբուրել

Ձեզ՝ ո՛վ որդեակի,

Կարօտ անոնք,

Որ ըլլանք միշտ

Ուրախ անվիշտ:

Ձեր պատկերներ,

Սիրուն դէմքեր,

Կարծես անոնք,

Իսկ չե՛ն գործեր,

Որ ըլլանք միշտ,

Ուրախ անվիշտ:

Պիտի տեսնե՞նք,

Որ երանենք,

Այն ուրախ օրն,

Որ Ձեզ տեսնենք

Եւ ըլլանք միշտ,

Ուրախ անվիշտ:

Եւ ա՛րդ, ո՛վ Տէր,

Ըսեղծիչ մեր,

Արժանացուր,

Փափաքին մեր,

Որ ըլլանք միշտ,

Ուրախ անվիշտ:

Ամանորի.

Եւ Նոր Օրի,

Նուէր մ'ալ բո՛ղ

Այսպէս նորի,

Որ գէթ տալ մեզ,

Ըտիպիանք հեզ:

ԱՐՔԱՀԱՄ Ա. ՔԷ. ԷՊԷՆԱՆ

Գնալը

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ

ՁԵՐՄԱՄԻՋՈՒԹԻՒՆԸ

(Ֆրանսական Ընկերացիին Առողջապահութեան Ազգ. պաշտօնացուցնէն հրատարակուած)

Ձերմամիգութիւնը յաճախակի տեսնուած միջբողային և փոխանցիկ հիւանդութիւններէն մին է և թերեւս ամէնէն աւելի տարածուածը՝ չափահասներուն մէջ:

Հակառակ անոր տեղական և անշուշտ հիւանդութիւն մը ըլլալուն, պէտք է նկատել զայն բնորոշուող հիւանդութիւն մը, որ եթէ անխնամ թողուի կամ անբաւական կերպով դարմանուի, կրնայ տկարացնել մեծ թիւով ներքին գործարաններու կարեւոր մէկ մասը:

Ձերմամիգութիւնը նորածինին աչքի կուրութիւն կրնայ պատճառել:

Ձերմամիգութիւնը յաճախ հետաւոր պատճառն է չափահասներու մօտ տեսնուած միջբողային գլխաւոր հիւանդութիւններու, առթելով յաճախ մահ, անկարողութիւն և ամուլութիւն:

Ձերմամիգութիւնը ծնունդ կուտայ կնոջ սեռային շատ մը հիւանդութիւններուն որոնք զայն հաշմանդամ և ամուլ կը դարձնեն, եթէ երբեք չառաջնորդեն դէպ ի մահ:

Ձերմամիգութիւնը, սկզբնականն է բազմաթիւ ծանր հիւանդութեանց, որոնք կը վարակեն անդամներն ու զանազան գործարանները:

Արդարանալի չէ սակեմ Ձերմամիգութիւնը նկատել անկարեւոր հիւանդութիւն մը, զանց բնելով ամէն դարմանում:

Ընդհանրապէս, անհրաժեշտ է զայն ճանչնալ սկիզբէն և դարմանել կանոնաւորաբար, որպէսզի քրոնիկի չգառնայ:

Ժամանակակից հետազոտութիւնները բացարձակապէս կ'ապացուցանեն որ վարակման ժամանակաշրջանը, այդ մարդուն և մանուկանց կնոջ մօտ, շատ աւելի երկարատեւ է քան կը կարծուէր նախապէս:

Երբ հիւանդութիւնը քրոնիկ դառնայ (հիւննայ), վարակումի տեսակէտէն ա՛յ տեղի փոխանցուողը կ'ըլլայ, որովհետեւ այն շրջանին հիւանդութեան հետեւեալը գտնելը դժուար է և յաճախ անձանոթ կը մնայ:

Ընտանիքը վնասեալն վնասէն ազատելու համար, ոչ ոք պէտք է ամուսնանայ առանց ինքզինքը բժշկական քննութեան ենթարկելու: Ով որ փրկանակալտ և ջերմամիգութիւն ունի և կ'ամուսնանայ, առանց վստահ ըլլալութե արմատապէս բժշկուած է, ոճիր կը գործէ:

ԱՅԼ ԵՒ ԱՅԼՔ

ՄԻՍԸ ԹԱՐՄ պահելու համար բաթթեցէք մարուր լաթի մը մէջ և մոխիրի մէջ պահեցէք, լու մը գոցելով ամէն կողմէ: Ձեր միտք մինչև մէկ ամիս թարմ պիտի մնայ:

ԲԱՂԱՔԱՅԻ մը և գիւղացի մը ծովեզերք կ'երթան ձուկ որսալու: Քաղաքացին սպասելով որ ձուկը կարթին մօտենայ, ձանձրանալով՝ գրպանէն լորագիր մը կը հանէ և կը սկսի կարգով միկնոյն ժամանակ գիւղացիին կը հարցնէ թէ կարգով դի՞տէ: Գիւղացին ո՛չ կը պատասխանէ: Ուրեմն, կ'ըսէ քաղաքացին, բան մը կը պակսի կեանքէդ, եթէ զրկւ ալ չես գիտեր, մեծ բան մը կը պակսի քեզմէ, որ մեծ կորուստ մըն է:

Քիչ վերջը, քաղաքացին դիպուածով ջուրը կ'իջնայ: Այս անգամ գիւղացին կը հարցնէ. բարեկամ, լողալ գիտէ՞ք:

Ոչ, կը պատասխանէ քաղաքացին:

— Ուրեմն իսպառ կորսուած էք դուք:

Անցեալ տարի արտադրուած քարիւղի քանակութիւնը եղած է 157 ուկէս միեռա լիար, որուն երեք քառորդը Ամերիկեան արտադրութիւնն է: Քարիւղի հանքերու արտադրութիւնը օրէ օր աւելնալու վրայ է, ընդհանուրին պէտքին համեմատութեամբ: Եթէ նոր հորեր երկւան չգան՝ 34 տարիէն կրնայ պակսիլ խնդրանքին աւելնալովը: Քարիւղի արտադրութեան քանակը այժմ հաւասար է հանքածուխի արտադրութեան քանակին, որ է 1200 միլիոն թօն, ըստ վերջին վիճակագրութեան:

ՎԵՑ ՏԱՐԵԿԱՆ Յոկուր կը հարցնէ հօրը.

- Հայրիկ, ու՞ր ծնած եմ ես:
- Պոլիս ծնած ես, զաւակս:
- Մայրիկս ո՞ւր ծնած է:
- Ատանա ծնած է:

Յակուր քիչ մը մտածելէ և գլուխը երերցնէ վերջ կ'ըսէ. կը զարմանամ որ աշխարհ հեռաւոր տեղերէ ինչպէս իրարու հանգրկած ենք:

ՀԱՆՆՈՑԻՆԻՆԱՄՔԸ ՅՈՒՆՈՒԱՐ ԱՄՍՈՒԱՆ ՄԷՁ

ՃԱԳԱՐՆԵՐՈՒ ՄԵՆՈՒՅՈՒՄԸ.— Միշտ խնամով զատեցէք խոտերը, որովհետեւ թունաւորումները յաճախապէս կ'ըլլան, եթէ չքաղենք վնասակար տունկերն որոնցմէ պէտք է յիշել հարսնուկը (կեփնիկի չիչէյի. coquelicot), բնծախտը (գաբլան օբու. aconit), հացիի (սիւպուսազ աղանը. frêne) տերեւները, գետնախնձորի չոր տերեւները և մոլախինդը (պալսբաւ. ciguë): Կարմիր և ճերմակ բզրկախոտերն (Ֆարե գուլաղը. mouron) թունաւոր են, ինչպէս և ոսկեկոկոնը (սարք սիւլիւն չիչէյի. bassinnet կամ bouton d'or), մեկոնը (խախաւ. pavot), գարնանածաղիկը (իլ պաւար չիչէյի. primevère), ձիւնածաղիկը (գար չիչէյի. colchique) և հրանունկը (սիւլիւն չիչէյի. renoncule):

Իբրեւ կանաչեղէն, տուէ՛ք մարառուոյտ (գապա Խոնա. luzerne), առուոյտ (Խոնա. trèfle), կաղամբ, աղցան, սէզ (այլրգ օբու. chiendent), Լալլի, Նոյնպէս արմատներ և պտուղներ. ստեպղին, ճակընգեղ, գետնախնձոր, ծաթրին (գաբրիկ. serpolet), զի (արսբ. genièvre) ծառին պտուղը, տերեւիուկ (գալթաբիօն. centauree) և կենիստայ (գաբր չիչէյի. genêt):

Կոկոնուշի (copre), Եգիպտացորենի կամ գետնապիստակի (arachide) բլիթը (կամ կոպտոն. խմորեղէն) շատ սնունդարար են: Ամէն օր պէտք է տալ բուռն մը վարսակ: Եւ մի՛ մոռնաք որ ջուր ալ պէտք է տալ ճագարներուն:

ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ ԱԽՏՄԸ

Քանի մը շաբաթ առաջ Նիւ Եօրք էմէրիքընի մէջ երկար խմբագրական մը երեցաւ խաղամուտութեան վրայ, որով յօդուածագիրը ի մէջ ալլող գիտել կուտար թէ այս բարոյական ախտը այնքան ծուռալ գտած ու սխալուած է ժողովուրդին մէջ որ ալլուս կարծես հանրային կարծիքի դատապարտութեանն ազատ կրնկատուի: Եւ պատկերացնելով խաղամուտութեան թէ՛ անհատներու և թէ՛ բնտանիքներու կեանքին մէջ յառաջ բերած նիւթական և բարոյական քայքայումները, Նիւ Եօրք էմէրիքըն կ'ըզրահարէր թէ ու է ողմիտ մարդ պէտք է այնքան մը ազնուական ուղի, և արժանապատուութեան զգացում ունենայ որ չդիմանի խաղամուտներու շրջանակներու մէջ մտնել՝ բաղդախաղի ալլո անիրաւ և անպատիւ ճամբայով դրամ շահելու համար:

Նիւ Եօրք էմէրիքընի խաղամուտութեան ախտին վրայ դրած տողերը կարգալու առնեն, չէինք կրնար չխորհիլ մեր այն կարգ մը երիտասարդներուն վրայ, որոնք այս ախտէն բռնուած՝ հայ սրճարաններու մուտք անկիւններուն մէջ գիչերներ կը լուսնեն բաղդախաղի սեղաններուն շուրջը: Ու է խելքը գլուխը երիտասարդ պէտք է միանգամ ընդ միշտ համոզուի թէ, բաղդախաղը ամենէն անարդ միջոցն է դրամ շահելու, և իր անձին հանգէպ յարկանք ունեցող պատուաւորները մէկը ամօթ ու նաւատիրք զգալու է խաղամուտներու խումբերու մէջ գտնուած առնեն:

Բաղդախաղը պարզապէս աւաղակութիւն է. խաղամուտներ կը համաձայնին որ զիրար կ'սպասեն, և տէր գտնան այն դրամին որուն համար խելք յոգնեցուցած, աշխատանք թափած չեն: Ասիկա բարոյ: պէս ստորնացուցիչ և վատասերին ազդեցութեան կը գործէ մարդու մը նկարագրին վրայ: Ինչ իրաւունք ունի ու է մէկը իր բնկերով օրերու և շաբաթներու վատուած դրամը, ոսկորի կտորներու հրամանովը մէկ վայրկեանի մէջ անոր ձեռքէն խելու, ու թերեւ ընտանիք մը զրկելու իր օրապահիկէն, սոսկ արդարացումը սա ըլլալով թէ իր խաղամուտ բնկերով թոյլտուութեամբն է որ կը կողոպտէ զայն:

Նկարագրի և խռատի տէր երիտասարդը իր կեանքին հիմնական սկզբունք կ'ընէ ու է պարագայի տակ երեք չիւրացնել բան մը որուն համար ինք աշխատանք թափած չէ և կամ որուն արժէքին համազօր գին մը վճարած չէ: Շահուած դրամը պէտք է ներկայացնէ մարդու մը խելքը, ժամանակը, աշխատանքը, և կեանքի ուժերը: այս կարգի շահերն են որ արժէք ունին, հաճոյք կը

պատճառեն և մարդը կը մեծցնեն: Աշխատութեամբ և ուղղամտութեամբ շահուած դրամը յաղթանակ մ'է շահողին համար, իսկ խաղամուտին աւաղակօրէն ձեռք բերած դրամը չէ թէ միայն տնտեսական է իրեն, ապա նաեւ թոյն մ'է որ իր բարոյական կեանքը կը քայքայէ:

Այս ախտէն բռնուած երիտասարդներ պէտք է խելարեւին, և ետ գտնան աւերման ճամբայէն, փրկելով իրենց պատիւը և նկարագիրը:

Հ. Կոչնակ

ԲԱՋՄԱԳԻՐ ԳՈՐԾԻՔ

ԲԱՋՄԱԳԻՐ ԳՈՐԾԻՔ (chromographe)

ըսուածները, որոնք գրութիւն մը, յատկապէս մը կամ զծագրութիւն մը բաղմաթիւ օրինակներով արտադրելու կը ծառայեն, զանազան բաղադրութիւններով կրնան պատրաստուիլ, բայց միշտ սա անյարմարութիւնն ունին որ ծանր են և շատ տեղ կը բռնեն, քանի որ մետաղէ շինուած բաւական մեծ տուփերու մէջ պէտք է զետեղուած ըլլան այն խիւսաւոր մակերեւոյթները որոնք վրայ կը փոխադրուին գրութիւնները կամ զծագրութիւնները:

Ահաւասիկ, ընդհանրապէս, բաղմադիր գործիք մը՝ գիւրաթիւք և ամենապարզ ձևի վերածուած, թէ՛ ծանրութեան և թէ՛ թանձրութեան տեսակէտով:

5 մաս ջուր և 3 մաս անուշադրակի լուծոյթ [solution d'ammoniaque] կազմուած խառնուրդի մը մէջ պէտք է գնել 4 մաս սպիտակ սոսինձ, և երբ սոսինձը աղէկ մը կակուղցած է, պէտք է տարցնել մինչև որ հալի: Այն ատեն պէտք է աւելցնել 3 մաս շաքար և երեք մաս քաղցրին [glycérine] և գնել կրակի վրայ, շարժելով մինչև որ սկսի եռալ:

Թերթ մը սպիտակ ծծուկ թուղթ կ'առնենք, զոր կը ծեփենք սոյն բաղադրութիւնով, տակաւին տաք վիճակի մէջ, տափով և լայն վրձինով մը: Կրկնենք գործողութիւնը մինչև որ թուղթը աղէկ մը ծծուկ և իր մակերեւոյթին վրայ ալ սոսինձի նուրբ խաւ մը կազմուի: Կը մնայ միայն չորցնել զայն երկու կամ երեք օր: Բաղմագրութիւնը օրինակը պատրաստուած համար կը գործածենք բնկղիճի [aniline] մեկան, յետոյ, զայն գործիքին վրայ փոխադրելու համար, նախ գործիքը կը թրջենք, ինչպէս սովորաբար կ'ընեն ուրիշ տեսակ գործիքներու համար: Բաղմագրութիւնը վերջացնելէ յետոյ, կը լուան գործիքը: Բայց կրնանք այս լուացումը զանց ալ ըսել, որովհետեւ երկու օր յետոյ, մեկանը բոլորովին ծծուած է ծծուկ թուղթէն:

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Թուրքիա՝ տարեկան 250 վեյսամսայ 125 դր
Եւրոպա՝ — 60 ֆրանք.
Ամերիկա՝ — 3 Զոլար.

Ursoliuskr, hupaqhir h. Mousuul. Sforck

3. 9. ՓԱՆԳԱՇԵԱՆ

Կ. ՊՈԼԻՍ, Բերս, Գապրիսասն փողոց, թիւ 171

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

Ա. Զ. Գ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ աշցեկամ էր վերջերս Ազգ. երեսփոխան Տօթթ. Եւրոպայէն Եփ. Թիւրքիան և իր տպագրութեան ներքին հրատարակած էր ժամանակի մէջ, բարեկարգութեան պէտքը չնշանակող Միւսթաֆայի ժամանակ Բագ. Ժողովին ալ ներկայացած և հարկ եղած տեղեկութիւնները հաղորդած էր: Այս առթիւ Ժողովը եղ. Շիրինեան, Տօթթ. Ա. Էնֆիլէճեան և Յրթ. Դիմարսեան էֆէնտիներէ բաղկացեալ մասնախումբ մը կազմեց, Ազգ. Հիւանդանոցին մէջ քննութիւն մը կատարելու և իրերու վիճակը ճշդելով՝ արդիւնքը ներկայացնելու Ժողովի նկատմամբ, բոլոր այս պատշաճ տնօրինութիւն ըլլալու համար:

ԹՕԲԱԹԼԵԱՆ պանդոկի ապօրէն պայմանադրութեան խնդրոյն քննութեան համար կազմուած իրաւապէտեան բոլոր մասնախումբը այն եզրակացութեան յանդամ էր թէ, ըստ օրինի կարելի է քննել վերոյիշեալ պայմանադրութիւնը: Բագ. Ժողովը իր և Բերսայի կալուածող Հոգաբարձութեան անդամներէն յանձնախումբ մը կազմեց, հարկ եղած հետապնդումը կատարելու համար:

ՊԵՇԻԿԻՍԵՆ երեսփոխան ընտրուած էր Տիար Յակոբ Այճեան: Բագ. Ժողովը օրինաւոր գտնելով այս ընտրութիւնը, որոշեց անգեկազմել Էնգհ. Ժողովին:

Տ. ԱՐԷԼ. ՔԶ. ԵՐԷՅԵԱՆԻ, աւագերէց Ա. Հրեշտակատիւ եկեղեցւոյ Պալատ, աւագութեան տնօրէն շնորհուեցաւ կրօն. Ժողովէն:

ԿՈՐԻՏԱՆՍՍ ՎՐԴ. Ի առողջական վիճակը բարձրած ըլլալ կը կարծուի: Վերջին օրերս իրեն աշցեկըր են իր աշակերտահներէն Օր. Թորոսեաններ և Պ. Նաւարեան, որոնց հետ երկարօրէն խօսքեր է անցեալ գէպքերու և Հայ և րոմշտութեան մասին) և փափաք յայտնելու է որ վերստին գան զինքը տեսնել: Երանի թէ վաղանցիկ զգաստութեան մը նշանը չըլլար իր աշակերտը:

ԱՐԻՍՏԱԿԵՍ ՊՕՅԱՃԵԱՆ, ծանօթ ուսուցիչ թուագիտութեան և հեղինակ գաղափարներու, միտաւ Ազգ. Հիւանդանոցի մէջ: Յուզարկաւորութիւնը կատարուեցաւ Յունուար 3, Գ. օր Օրթագիւղի եկեղեցին:

3200 ՏՈԼԱՐ նուիրած է Ազգ. Հիւանդանոցին՝ Եփ. Երեսփոխան Պ. Ժամակչեան:

ՍԱՆԱՍԱՐԵԱՆ վարժարանի հիմնադիր Ազգ. մեծ բարերար Ազա Մկրտաւիչ Սանասարեանի ի յարգանս, այս Ուրբաթ օր, իր անուն տարեկարձին առթիւ հոգեհանգստեան պաշտօն կատարուեցաւ Ղայաթիոյ Ա. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ մէջ, ի ներկայութեան Ա. Պապիարք. հօր: Պատարակց և քարուղի Տ. Գարեգին եղ. խաչատուրեան: Ազա, Կեղր. Սանասարեան վարժարանի մէջ հայկերոյթ տրուեցաւ Սանասարեանի սաներուն:

ՀԱԼԷՊԻ գաւառ. Ժողովոյ որոշմամբ, Ասաջն. փոխանորդ կարգուած են Տ. Արսէն վրդ. Յովսէփեան՝ Պապի, Տ. Երեսէս վրդ. Տօլապճեան՝ Ռաքարայի, Տ. Գարեգին ք. Չօլարեան՝ Ճարապուտի:

ԱՐՃԷՆԹԻՆԻ (Հար. Ամերիկա) Հանրապետութեան մէջ այժմ մօտաւորապէս կը գտնուին 10.000 Հայեր: Գաղթակաւորութիւնն սկսած է կազմուիլ զրեթէ 15 տարի առաջ: Ունին եկեղեցի մը քարտուղա քաղաքին մէջ: Պուշնոս Այրէսի մէջ կիրակի օրեր եկեղեց. արարողութիւնները կը կատարուին վարժուած սեռեակի մը մէջ: Օտարադաւան Հայեր ալ կան, որոնք տոնածին իրենց ազգութեան իրենք ունին: Յաւայի է որ միամիտ և զիւրախար Հայեր առէն տեղ կը գտնուին և շահախնդիր մարդոց թելադրութիւններու անսայով կը հեռանան իրենց մայրենի եկեղեցիէն և կը յարին օտար գաւառութիւններու: Այս կերպով իրենք զիրենք կը տկարացնեն, ազգին մեծամասնութեան հետ խզելով հոգեկան կապը, միանգամայն կը ըթնանան սրտով և հոգով:

ԲԱՂ. ԺՈՂՈՎՈՅ կազմանէ Տօթ. Էնֆիլէճեան և Յ. Դիմարսեան էֆէնտիները առջի օր Հիւանդանոց երթալով, կարգ մը քննութիւններ կատարած և բացատրութիւններ ստացած են պատասխանատու անձերէ: Քննութիւնները պիտի շարունակուին և մանրամասն տեղեկագիր մը պիտի ներկայացուի Բագ. Ժողովին:

Իսկ եղ. Էֆ. Շիրինեան Մեծ Նոր խանի գրասենեակին մէջ զբաղեցաւ հաշիւներու քննութեամբ:

ԳԱՏԸ ԳԻՒԴԻ խնամատարական մասնաճիւղը վերակազմուած է հետեւեալ կերպով. Տիկնայք Անժէլ Շիրինեան և

Արուսեակ Յակոբեան, Օր. Մառի Էմմերեան, Տիարք Եղիա Հօսեան, Տօթ Ա. Մրարիան, Ստեփան Օրաքեան, Հրանդ Ազաւան, Ջարեհ Սարուխան և Ջարեհ Բէրէսթեան:

ՏԵՐՈՒՆԻ

Վերնետիկի Միւսթաֆայի Միւսթաֆայի անդամներէն Հ. Սորէն Սինանեան, յետ տաժանակիր՝ հիւանդութեան, իր մահկանացուն կնքեց Յուլի 11ին: Յուզարկաւորութիւնը կատարուեցաւ Բերս, Սալըվ Աղաճ, Աթոռանիսա Ա. Աստուածածին եկեղեցւոյ մէջ:

Հանգուցեալը Միւսթաֆայի անդամներէն էր և ծանօթ իր տաժարազրտութեամբ և աստեղագիտական հմտութեամբ: Ինքն էր որ երկար տարիներէ ի վեր կը պատրաստէր Վերնետիկի օրացոյցները: «Մեղու» իր ցաւակցութիւնը կը յայտնէ այլ առթիւ՝ յարգելի Միւսթաֆայի:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԹՐԲԱՐԱՐԱՆՈՒ ՎԷՊԵՐ

ՀԱՅՈՒՆԱԿԻՒՆՑ ԳՐԲԵՐ

	ԶԲԸ.
Սինան վէ Մարի. 693 էջ	400
Մէճնուրէր թապիպի. 3 հտր. 770 էջ	500
Էլմաս թաճիրի. 3 հտր. 1344 էջ	600
Էթմէքճի խաթուն. 6 հտր. 1501 էջ	800
Սէրսէրի Նահուտի. 6 հտր. 2973 էջ	1000
Իւլ միլիոն թրախումա 2 հտր. 1216 էջ	300
Բարիս ֆաճիլարը. 4 հտր. 1711 էջ	600
Թիւրքիլթոն. 2 հտր. 693 էջ	250
Բարիս սէփալէրի. 2 հտր. 800 էջ	400
Սարը ինճու. 458 էջ	250
Տանի լին էսրարը. 310 էջ	150
Գայիմ վալիաէ. 2 հտր 1441 էջ	500
Պէօյիւք Եւրէք. 4 հտր. 898 էջ	500
Պին պիր կիճէ. 4 հտր. 1245 էջ	800
ՐՕԳԱՄՊՕԼ. 6 հտր. կաշկաղմ	2000
Ղարիպ պիր սըր. 2 հտր. 801 էջ	400
Ազապի հէքեայէսի.	250

Ամէնքն ալ կազմուած են Նշանակուած գիւնդուն վրայ աւելցնել տալու հարիւր բոսթի ծախք:

Դիմել ՓԱԼԱԿԱՇԵԱՆ Գրատուն, Բերս Ալթընճը տայիւրէ, Գապրիստան փողոց, թիւ 171:

«ՄԵՂՈՒՆԻ» Տպարանին մէջ կը տպագրուին, հաշակով ու խնամով՝ Գիւր, ամեն տեսակ Մանուցումներ, Մահազ, Ընկալագիր, Նամակագրուի, Պահարան, Այցեհոս, Էւայլն, Էւայլն:

ԳԻՆԵՐԸ ԶԱՓԱԿՈՐ